

Řád České obce sokolské pro udělování sokolských vyznamenání a ocenění

Část I.

Úvod

§ 1

Všeobecná ustanovení

1. Udělování sokolských vyznamenání a ocenění navazuje na tradici zavedenou v roce 1896 a po vzniku Československé republiky v roce 1920.
2. Udělením vyznamenání či ocenění České obce sokolské (dále jen „ČOS“) jednotlivcům jsou oceňovány jejich vynikající zásluhy o budování sokolského hnutí, výsledky práce, úsilí a jiné výjimečné činy v oblasti tělocvičné, sportovní, kulturní, výchovné a společenské činnosti.
3. Vyznamenání či ocenění ČOS se udělují za mimořádné výkony v rámci činnosti na úrovni tělocvičných jednot, sokolských žup, ČOS i s přesahem do celé společnosti.
4. Udělování sokolských vyznamenání a ocenění upravuje Řád České obce sokolské pro udělování sokolských vyznamenání a ocenění (dále jen „Řád“).

Část II.

§ 2

Členění sokolských vyznamenání a ocenění

1. Sokolská vyznamenání jsou vyšší formou uznání
 - a) Bronzová medaile ČOS
 - b) Stříbrná medaile ČOS

- c) Zlatá medaile ČOS
 - d) Medaile Sokolského srdce
2. Sokolská ocenění jsou nižší formou uznání
- a) Ocenění tělocvičných jednot
 - b) Ocenění sokolských žup
 - c) Pamětní list s odznakem ČOS
 - d) Ocenění programových útvarů ČOS
 - e) Cena Sokol roku
 - f) Sokolská sportovní legenda
 - g) Cena fair play Aloise Hudce

Část III.

§ 3

Základní ustanovení

1. Sokolské vyznamenání může být uděleno členu ČOS i zahraniční sokolské organizace.
2. Výjimečně lze udělit sokolské vyznamenání (s výjimkou Medaile Sokolského srdce) i nečlenu Sokola, a to za mimořádné zásluhy o podporu a propagaci sokolského hnutí.
3. Mimořádně je možno udělit sokolské vyznamenání „In memoriam“. Od úmrtí vyznamenaného by ale nemělo uplynout více než pět let.
4. Nositeli sokolského vyznamenání lze udělit pouze vyznamenání vyššího stupně.
5. Návrhy na udělení sokolského vyznamenání předkládá příslušný navrhovatel na stanoveném formuláři předsedovi Komise pro sokolská vyznamenání.
6. Návrhy musí splňovat níže uvedená kritéria pro udělení jednotlivých stupňů sokolských vyznamenání.
7. Struktura návrhů musí obsahem i rozsahem odpovídat vzorovému formuláři.
8. Předložením návrhu na udělení sokolského vyznamenání předsedovi Komise pro sokolská vyznamenání nevzniká žádný nárok na udělení sokolského vyznamenání navrhovanému.

§ 4

Komise pro sokolská vyznamenání

1. Pro posouzení návrhů na udělení sokolských vyznamenání zřizuje Předsednictvo ČOS jako svůj poradní orgán Komisi pro sokolská vyznamenání (dále jen „Komise“).
2. Komise je devítičlenná. Každý programový útvar ČOS jmenuje členy Komise dva své zástupce, po jednom zástupci jmenuje starostka/starosta ČOS, Předsednictvo ČOS a Ústřední škola ČOS.
3. Komise si ze svého středu volí předsedu, který stojí v jejím čele.
4. Sekretářem Komise je určený pracovník Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.
5. Sekretář Komise odpovídá za úplnost podkladů předkládaných Komisi, ve spolupráci s předsedou Komise připravuje jednání Komise a pořizuje zápisy z jejích zasedání.
6. Komise je schopna jednání za přítomnosti nejméně pěti členů.
7. Komise se schází prezenčně (s možností online připojení) nejméně čtyřikrát ročně, termín a místo jednání určuje předseda Komise. V případě potřeby svolává předseda Komise mimořádná jednání Komise.
8. Komise může vyslovit své návrhy za těchto předpokladů:
 - a) je předložena dokumentace v požadované kvalitě a rozsahu alespoň 10 pracovních dnů před jednáním komise,
 - b) na předložení návrhu se shodla nadpoloviční většina přítomných členů Komise.
9. Pokud návrh nesplňuje níže uvedená kritéria na udělení jednotlivých stupňů sokolských vyznamenání, Komise jej automaticky vyřadí.
10. Předseda Komise předkládá návrhy Komise na udělení sokolských vyznamenání Předsednictvu ČOS.
11. Komise má právo pro účely projednání návrhu Předsednictvem ČOS zkrátit a upravit text původního návrhu příslušného navrhovatele.

Část IV.

Sokolská vyznamenání

§ 5

Bronzová medaile ČOS

1. *Bronzová medaile* ČOS je udělována jako uznání vynikající sokolské práce nebo

velkého sokolského činu na úrovni sokolské jednoty nebo župy.

2. *Bronzová medaile* ČOS se uděluje za dlouhodobý, nejméně desetiletý významný přínos pro práci sokolské jednoty nebo župy, popřípadě za bezvadné splnění konkrétního významného úkolu či za vynikající reprezentaci Sokola v národním nebo mezinárodním měřítku.
3. *Bronzová medaile* ČOS se uděluje za mimořádné zásluhy významným činovníkům, aktivním cvičitelům a trenérům, sokolským sportovcům, závodníkům a cvičencům.
4. Návrh na udělení *Bronzové medaile* ČOS může Komisi podat tělocvičná jednota, sokolská župa, programový útvar ČOS, člen Předsednictva ČOS a člen Výboru ČOS.
5. *Bronzovou medaili* ČOS uděluje Předsednictvo ČOS na základě hlasování po projednání návrhu Komisi.
6. *Bronzová medaile* ČOS se zpravidla předává při příležitosti životního jubilea, výročí tělocvičné jednoty nebo sokolské župy.
7. Při udělení medaile se zároveň s ní odevzdá vyznamenanému číslovaná listina.
8. *Bronzové medaile* ČOS vydává a evidenci jejich držitelů vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

§ 6

Stříbrná medaile ČOS

1. *Stříbrná medaile* ČOS je udělována jako ocenění sokolské práce na úrovni sokolské župy nebo ČOS.
2. *Stříbrná medaile* ČOS se uděluje za dlouhodobý, nejméně desetiletý významný přínos pro práci sokolské župy nebo ČOS.
3. Návrh na udělení *Stříbrné medaile* ČOS může Komisi podat sokolská župa, programový útvar ČOS, člen Předsednictva ČOS a člen Výboru ČOS.
4. *Stříbrnou medaili* ČOS uděluje Předsednictvo ČOS na základě hlasování po projednání návrhu Komisi.
5. *Stříbrná medaile* ČOS se zpravidla předává 16. února při příležitosti dne založení sokolského hnutí („řádivý den ČOS“) nebo v rámci zasedání Výboru ČOS.
6. Při udělení medaile se zároveň s ní odevzdá vyznamenanému číslovaná listina.
7. *Stříbrné medaile* ČOS vydává a evidenci jejich držitelů vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

§ 7

Zlatá medaile ČOS

1. *Zlatá medaile* ČOS je udělována jako ocenění sokolské práce přesahující úroveň ČOS.
2. *Zlatá medaile* ČOS se uděluje za dlouhodobý, nejméně dvacetiletý významný přínos pro práci ČOS.
3. Návrh na udělení *Zlaté medaile* ČOS může Komisi podat sokolská župa, programový útvar ČOS, člen Předsednictva ČOS a člen Výboru ČOS.
4. *Zlatou medaili* ČOS uděluje Výbor ČOS na základě tajného hlasování po projednání návrhu Komisí a Předsednictvem ČOS.
5. *Zlatá medaile* ČOS se zpravidla předává 16. února při příležitosti dne založení sokolského hnutí („řádivý den ČOS“) nebo v rámci zasedání Výboru ČOS.
6. Při udělení medaile se zároveň s ní odevzdá vyznamenanému číslovaná listina.
7. *Zlaté medaile* ČOS vydává a evidenci jejich držitelů vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

§ 8

Medaile Sokolského srdce

1. *Medaile Sokolského srdce* je udělována ve zcela mimořádných případech jako nejvyšší ocenění sokolské práce a věrnosti sokolským ideálům.
2. *Medaile Sokolského srdce* se uděluje jako uznání celoživotních postojů za mimořádný nejméně dvacetiletý přínos k šíření sokolské myšlenky a přínos pro práci ČOS.
3. *Medaile Sokolského srdce* může být udělena pouze členům ČOS nebo zahraniční sokolské organizace.
4. Návrh na udělení *Medaile Sokolského srdce* může podat pouze Předsednictvo ČOS nebo nejméně pět sokolských žup.
5. *Medaili Sokolského srdce* uděluje Výbor ČOS na základě tajného hlasování po projednání návrhu Komisí a Předsednictvem ČOS.
6. *Medaile Sokolského srdce* se zpravidla předává 16. února při příležitosti dne založení sokolského hnutí („řádivý den ČOS“) nebo v rámci zasedání Výboru ČOS.

7. Při udělení medaile se zároveň s ní odevzdá vyznamenanému číslovaná listina.
8. Součástí *Medaile Sokolského srdce* je miniatura (rozeta), která se nosí na oděvu v knoflíkové dírce levé klopy.
9. *Medaile Sokolského srdce* vydává a evidenci jejich držitelů vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

Část V. Sokolská ocenění

§ 9

Ocenění tělocvičných jednot

1. Je udělováno jako ocenění sokolské práce na úrovni tělocvičné jednoty.
2. Uděluje jej výbor příslušné tělocvičné jednoty zpravidla na návrh některého ze svých členů.
3. Za mimořádnou sokolskou činnost může tělocvičné jednoty, zpravidla na závěr aktivní činnosti člena, udělit čestné členství v udělovajícím orgánu tělocvičné jednoty.
4. V případě ocenění mimořádných zásluh o tělocvičnou jednotu může jednoty ocenit výše uvedeným způsobem i jednotlivce, který není členem ČOS.
5. Pravidla, podobu i způsob evidence ocenění si stanovuje příslušná tělocvičné jednoty vlastním vnitřním předpisem.

§ 10

Ocenění sokolských žup

1. Je udělováno jako ocenění sokolské práce na úrovni sokolské župy.
2. Uděluje jej předsednictvo příslušné sokolské župy zpravidla na návrh výboru tělocvičné jednoty.
3. Za mimořádnou sokolskou činnost může sokolská župa, zpravidla na závěr aktivní činnosti člena, udělit čestné členství v udělovajícím orgánu sokolské župy.
4. Pravidla, podobu i způsob evidence ocenění si stanovuje příslušná sokolská župa vlastním vnitřním předpisem.

§ 11

Pamětní list s odznakem ČOS

1. Je udělován jako ocenění sokolské práce na úrovni tělocvičné jednoty.
2. Uděluje se za dlouhodobý, nejméně šestiletý významný přínos pro práci tělocvičné jednoty, popřípadě za bezvadné splnění konkrétního významného úkolu.
3. Uděluje jej předsednictvo příslušné sokolské župy zpravidla na návrh výboru tělocvičné jednoty.
4. Zpravidla se předává při příležitosti životního jubilea, výročí tělocvičné jednoty nebo sokolské župy.
5. Součástí *Pamětního listu* ČOS je odznak, který se nosí na oděvu v levé klopě.
6. Pamětní listy s odznaky vydává a evidenci jejich držitelů vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

§ 12

Ocenění programových útvarů ČOS

1. Je udělováno jako ocenění sokolské práce na úrovni programových útvarů ČOS.
2. Uděluje jej Vedení náčelnictva ČOS, Předsednictvo Odboru sportu ČOS a Předsednictvo Vzdělavatelského odboru ČOS.
3. Pravidla, podobu i způsob evidence ocenění si stanovuje příslušný programový útvar ČOS vlastním vnitřním předpisem.

Část VI.

Cena Sokol roku

§ 13

Všeobecná ustanovení

1. Cenou *Sokol roku* oceňuje ČOS každoročně nejlepších osobnosti ze svých řad.
2. Cenu *Sokol roku* získávají sportovci, kteří ČOS i Českou republiku reprezentují na světových akcích, cvičitelé, kteří svým nadšením budují lásku k pohybu u generací

našich členů, stejně jako zástupci uměleckých souborů či vzdělavatelé uchováající tradice sokolského hnutí, nebo ti sokolové, kteří v minulém roce významně přispěli k rozvoji své komunity a občanského života.

3. Oceněné osobnosti, oddíly či umělecké soubory jsou vybírány napříč celým hnutím a všemi obory sokolské činnosti. Laureáty ceny *Sokol roku* vybírají na základě podaných návrhů programové útvary ČOS.
4. Vítězové jednotlivých kategorií obdrží kovovou plastiku *Sokola roku*.
5. Pravidla, podobu i způsob evidence ocenění si stanovuje příslušný programový útvar ČOS vlastním vnitřním předpisem.
6. O případném rozšíření kategorií ceny Sokol roku rozhoduje Předsednictvo ČOS.

§ 14

Kategorie ceny Sokol roku

1. Výkonnostní sport (navrhuje Odbor sportu ČOS):
 - a) Nejlepší individuální sportovec do 18 let
 - b) Nejlepší individuální sportovec 18–23 let
 - c) Nejlepší individuální sportovec dospělí
 - d) Nejlepší kolektiv do 18 let
 - e) Nejlepší kolektiv dospělí
 - f) Nejlepší trenér
 - g) Nejlepší jednatel v kolektivních sportech
2. Sport pro všechny (navrhuje Odbor všestrannosti ČOS):
 - a) Cena Radky Daňkové pro mladé objevy do 35 let
 - b) Cvičitelka roku
 - c) Cvičitel roku
 - d) Cena pro kolektiv
3. Vzdělavatelské a kulturní počiny (navrhuje Vzdělavatelský odbor ČOS):
 - a) Kulturní počín roku
 - b) Vzdělavatelský počín roku
4. Cena starostky/starosty ČOS – zvláštní cena udělovaná na návrh starostky/starosty ČOS.

Část VII.
Sokolská sportovní legenda

§ 15
Všeobecná ustanovení

1. Návrh na udělení ocenění *Sokolská sportovní legenda* zpracovává a předkládá Předsednictvo Odboru sportu ČOS Předsednictvu ČOS.
2. Udělením titulu *Sokolská sportovní legenda* oceňuje ČOS vynikající úspěšnou dlouhodobou obětavou sportovní činnost oceněného v ČOS.
3. Ocenění je určeno pro:
 - a) úspěšné sportovce s alespoň desetiletou závodní činností,
 - b) trenéry dlouhodobě vychovávající úspěšné sportovce.

§ 16
Kritéria hodnocení Sokolské sportovní legendy

1. Základem hodnocení je sokolská činnost a celá sportovní kariéra kandidáta.
2. Podmínkou je minimálně desetileté členství v ČOS.
3. Titul *Sokolská sportovní legenda* lze udělit v kategorii dospělých:
 - a) minimálně pětinásobným držitelům titulu *Nejlepší individuální sportovec* ČOS nebo
 - b) minimálně čtyřnásobným mistrům republiky – opakovaně v jedné disciplíně nebo
 - c) medailistům z mistrovství Evropy nebo
 - d) sportovcům, kteří se umístili na 1. – 6. místě na mistrovství světa nebo
 - e) sportovcům, kteří se umístili na 1. – 8. místě na olympijských hrách
 - f) trenérům, kteří vychovali sportovce splňující výše uvedená kritéria.
4. Návrh na udělení titulu předkládá tělocvičná jednota, sokolská župa nebo Předsednictvo Odboru sportu ČOS.
5. Evidenci držitelů ocenění *Sokolská sportovní legenda* vede Odbor sportu ČOS.
6. Návrh na udělení ocenění schvaluje Předsednictvo ČOS na návrh Předsednictva Odboru sportu ČOS.
7. Ocenění *Sokolská sportovní legenda* se zpravidla předává v rámci udílení cen *Sokol roku*.

Část VIII.

Cena fair play Aloise Hudce

§ 17

Všeobecná ustanovení

1. *Cena fair play Aloise Hudce* se uděluje jako ocenění jednotlivcům nebo kolektivům ČOS za:
 - a) výrazné a dlouhodobé šíření a podporu myšlenky fair play v sokolském sportu a tělovýchově spojené s čestným jednáním,
 - b) mimořádný čin v duchu fair play na sokolských akcích vedoucí například k záchraně života nebo zdraví jiných soutěžících.
3. Návrhy na udělení *Ceny fair play Aloise Hudce* mohou podávat jednotlivci, tělocvičné jednoty, sokolské župy a programové útvary ČOS.
4. Návrhy se podávají prostřednictvím předepsaného formuláře Vzdělavatelskému odporu ČOS a to vždy za uplynulý kalendářní rok do 31. prosince.
5. *Cenu fair play Aloise Hudce* uděluje Předsednictvo ČOS na základě hlasování po projednání návrhu Komisí pro udělování *Ceny fair play Aloise Hudce*.
6. *Cena fair play Aloise Hudce* může být udělena členu ČOS, členu zahraniční sokolské organizace, případně i nečlenu ČOS za mimořádné zásluhy v oblasti fair play s celospolečenským dopadem v návaznosti na sokolské hnutí.
7. *Cena fair play Aloise Hudce* může být mimořádně udělena i „In memoriam“.
8. *Cena fair play Aloise Hudce* se zpravidla předává v rámci udílení cen *Sokol roku*.
9. Evidenci držitelů *Ceny fair play Aloise Hudce* vede Oddělení Vzdělavatelského odboru ČOS.

§ 18

Komise pro udělování *Ceny fair play Aloise Hudce*

1. Předsednictvo ČOS jmenuje na návrh vzdělavatele ČOS jako svůj poradní orgán Komisi pro udělování *Ceny fair play Aloise Hudce*.

2. Komise je zpravidla sedmičlenná a v jejím čele stojí předseda z řad členů Předsednictva ČOS. Dalšími členy komise jsou zástupci programových útvarů ČOS a zástupci partnerských sportovních a tělovýchovných organizací.
3. Komise ve své působnosti především:
 - a) shromažďuje a vyhodnocuje předložené návrhy a doporučuje Předsednictvu ČOS vybrané jednotlivce případně kolektivy k ocenění,
 - b) v případě, že návrh na ocenění přesahuje svým významem hranice sokolské činnosti, doporučuje Předsednictvu ČOS podání návrhu k ocenění Českým klubem fair play ČOV,
 - c) šíří a podporuje myšlenky fair play ve sportovní a tělocvičné činnosti ČOS,
 - d) upozorňuje na negativní jevy, které se v sokolské sportovní a tělocvičné činnosti objeví,
 - e) podporuje veškeré iniciativy usilující o prosazení zásad čestného jednání v duchu fair play v ČOS a spolupracuje s obdobnými institucemi v dalších státních i nestátních organizacích, především s Českým klubem fair play ČOV.

Část IX.

Udělování Pamětní stuhy ČOS

§ 19

Všeobecná ustanovení

1. *Pamětní stuha* ČOS se uděluje při příležitosti 100. výročí založení tělocvičné jednoty a dále pak vždy po deseti letech.
2. Tělocvičná jednoty, které má být *Pamětní stuha* ČOS udělena, musí vlastnit prapor.
3. Žádosti o udělení *Pamětní stuhy* ČOS se podávají prostřednictvím předepsaného formuláře Vzdělavatelskému odboru ČOS a to vždy nejpozději tři měsíce před vlastním předáním.
4. Udělení *Pamětní stuhy* ČOS schvaluje Předsednictvo Vzdělavatelského odboru ČOS, které současně koordinuje účast zástupce ČOS na předávání stuhy.

Část X.
Závěrečná ustanovení

§ 20

1. Tento Řád byl schválen Výborem ČOS dne 27. dubna 2024
2. Tento Řád nabývá účinnosti dnem schválení.
3. Dnem účinnosti tohoto Řádu se ruší veškeré dosavadní závazné pokyny a jiné předpisy pro udílení sokolských vyznamenání a ocenění.
4. Řád vstupuje v platnost dnem schválení s výjimkou §8 a §11, které vstoupí v platnost až po zhotovení *Medailí Sokolského srdce* a *Pamětních listů* a k nim příslušných odznaků ČOS. Komise pro sokolská vyznamenání bude v novém složení ustanovena v průběhu podzimu 2024.

V Praze dne 27. dubna 2024.

Mgr. Martin Chlumský v. r.
starosta ČOS

Petr Svoboda v. r.
zastupující jednatel ČOS